

Asia: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä 1: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Tekoälyohjelmien kehittäjät eivät välitä tekijänoikeuksista, mikäli se sallitaan. Kollektiivikorvaukset taiteilijoille ovat käytännössä ainoa mahdollisuus saada edes jonkinlaista korvausta töiden luvattomasta käytöstä. Tekoäly-yhtiöt tuskin sellaisia suostuvat maksamaan, ja pystyvät luultavasti myös kiertämään sellaiset vaatimukset. Yhtiöt luultavasti myös tulkitsisivat asian niin että mitättömällä lisenssimaksulla kaikki materiaali olisi niille vapaata riistaa.

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Teknologiayhtiöt ja alustatalous yleensäkin näkevät luovan työn usein vain ansaintalogiikan kautta, ja tekijänoikeudet ovat niille vain haitta ja hidaste. Massatuotanto toimii täysin eri logiikalla kuin yksittäisen taiteilijan tuotanto, oli ala mikä tahansa. Vähimmäisvaatimus tekoäly-yhtiöille olisi jonkinlainen kollektiivikorvaus taiteilijoille joiden töitä on käytetty tekoällyn materiaalina, vaikka ei sekään koskaan voi olla oikeudenmukainen. Tekoällyn tuotokset eivät ole, eivätkä voi olla luovan työn tulosta, eikä niillä voi olla tekijänoikeutta. Tekoälyllä tuotettu materiaali pitäisi voida merkitä jollakin tavoin, mutta pelkäänpä että sellaisetkin voidaan helposti kiertää ja häivyttää.

Koska tekoällyn koulutukseen käytetään olemassa olevaa materiaalia, ja yhä suurempi osa siitä on jo tekoällyn tuottamaa, se toivottavasti johtaa kierteeseen jossa tekoälytuotokset alkavat muistuttaa toisiaan yhä enemmän ja yleisö alkaa hylkiä niitä. Toiveajattelua luultavasti.

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Tekoäly ei voi saada tekijänoikeutta, joten kaikki sen tuottama materiaali on tekijänoikeusvapaata. Lähes kaikki tekoällyn kouluttamiseen käytetty materiaali taas on käytännössä tekijänoikeuden alaista. Tekoäly ei luo uutta, se on käytännössä automaatti joka suodattaa vanhasta materiaalista tekijänoikeudet pois ja piilottaa ne.

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä?

Kyllä, tekoäly on luovien alojen suurimpia uhkia ja jonkinlainen sääntely ja lisensointi olisi vähimmäisvaatimus.

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

Sopimuslisenssi lienee edes jossain määrin mahdollinen, ja sellainen olisi saatava käyttöön mahdollisimman pian. Tekoälytuotannon merkitseminen tekoälyllä tuotetuksi myös tärkeää.

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

Tekoälyn kouluttamiseen käytettävästä materiaalista tulisi maksaa kollektiivikorvaus tekijänoikeusjärjestöille. Tehtävä myös selväksi että tekoälyllä tuotetulla materiaalilla ei ole tekijänoikeutta, ja niistä kertyvät mahdolliset tekijänoikeustuotot on ohjattava tekijänoikeusjärjestöille ja sitä kautta taiteilijoille.

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

Kyllä.

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

Ihmisten luomien teosten ja tekoälyllä tuotetun materiaalin erottelu toisistaan.

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

Tekoälytuotannon merkitseminen, tavalla tai toisella. Osana koulujen mediakasvatusta?

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvitettäväksi?

Kyllä.

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

Lisensointi ja sääntely oleellisia, vaikka tekoäly-yhtiöt pystyvät luultavasti helposti kiertämään kaiken sellaisen.

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

Vähintään EU-tasolla.

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

Lisensointi, merkintä ja sääntely oleellisia, vaikka käytännössä tekoäly-yhtiöt pystyvät luultavasti kiertämään ne kaikki melko helposti. Pienetkin voitot ovat kuitenkin edes jonkinlaisia positiivisia signaaleja.

Kokkila Timo
Sarjakuvantekijät ry